

ČVS: VS-33/120 - 67

PROTOKOL O VÝSLUCHU OBVINĚNÉHO

V Praze dňa 18. října 1967 o 9,20 hod.

bol vypočutý obvinený

PhDr. Ivan P F A F F , nar. 6.června 1925 v Praze
/meno, priezvisko, dáta a miesto narodenia/

predošlé meno a priezvisko ----

bydlisko Praha 1, Nekázanka 17/877

prechodné bydlisko ----

zamestnanie /predošlé, terajšie a postavenie v ňom/
svobodné povolání

miesto zamestnania ----

štát.prísl. československá národnosť česká stav ženatý
školské vzdelanie reál. gymnasium a filosofická fakulta KU

vojenský pomer nevoják

preukaz totožnosti OP č. 366245 série HS-64

čistý mesačný príjem 1.820,-- Kčs

majetkové pomery chata v Jevanech

predošlé tresty trestán nebyl

stranícka príslušnosť, verejné funkcie, akademické tituly,
rady, umelecké hodnosti, vyznamenania, čestné uznania,
keď a kým udelené

Od konce r. 1945 do r. 1948 matrikový člen národne socialistické strany.
V květnu 1945 mi bylo uděleno "čestné uznání" v umělecké soutěži k 20. výročí osvobození ČSSR

za práci "Jan Neruda a české demokratické hnutí v letech šedesátých". Čestné uznání mi bylo uděleno porotou soutěže.

rodičia /meno, zamestnanie, bydlisko a majetkové pomery/

otec dr. František PFAFF, zemřel v roce 1960, matka Ludmila, roz. Klímová, v důchodu, bytem Praha 1, Bartolomějská 1

súrodenci žádní

manželka /meno a priezvisko, dáta narodenia, bydlisko, zamestnanie a majetkové pomery/

Milena, roz. Mojková, nar. 20. září 1936 v Praze, Praha 1, Nekázanka 17, členka orchestru Hudebního divadla v Praze - Karlíně, nemajetná

deti /mená a dáta narodenia, bydlisko a zamestnanie/

Markéta, nar. 10. října 1962 v Praze, Praha 1, Nekázanka 17

Lucie, nar. 5. března 1966 v Praze, - " -

Obvinený bol riadne poučený o svojich právach podľa ustanovenia § 33 ods. 1, § 92 ods. 1, § 93 ods. 1 a § 95 tr. por. a podstata obvinenia mu bola objasnená.

Usnesení vyšetřovatele ze 17.10.1967 o obvinění z trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112 tr. zákona bylo obviněnému PhDr. Ivanu PFAFF-FOVI dnešního dne vyhlášeno a jeho podstata objasněna.

Obviněný PFAFF byl poučen o svých právech a to, že se má právo vyjádřit ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, k důkazům o nich a uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat opravné prostředky. Dále byl poučen o právu zvolit

si obhájce a s ním se radit. Bylo mu dáno poučení ve smyslu § 92 odst. 1 a § 95 tr. řádu, tj. o způsobu sepisování protokolů, právu jejich přečtení, doplnění a provedení oprav v souhlase s jeho výpovědí, jakož i možnosti nahlížet do poznámek.

Po vyhlášení usnesení a poučení o svých právech obviněný PhDr. Ivan PFAFF vypovídá:

Podstatě obvinění, které mi bylo dnešního dne publikováno, jsem porozuměl a porozuměl jsem i poučení o svých právech jako obviněného. Nežádám žádné další vysvětlení. Obhájce si zvolím sám, o čemž vyšetřovatele vyrozumím. Stížnost proti usnesení vyšetřovatele, kterým jsem stíhán pro poškozování zájmů republiky v cizině, nepodávám.

K věci uvádím: někdy v polovině května 1966 odejel jsem na rodinnou návštěvu ke své sestřenici Taťaně SEDLÁČKOVÉ, která od roku 1949 žije v Curychu, Asp-Weg 2. Sestřenice do Švýcarska odejela na vystěhovalecký pas se svým manželem dr. Františkem SEDLÁČKEM a dítětem Petrem. U sestřenice jsem se zdržel asi 3 nebo 4 týdny.

Před touto cestou jsem v Praze napsal a odvezl s sebou článek pojednávající o situaci české kultury v posledních letech, který se kriticky vyjadřoval o oficiální kulturní politice a o svobodě myšlenkového projevu. Tento článek jsem vzal v jednom vyhotovení, který měl asi 10 stran strojem psaného textu na papíře formátu A/4. Článek byl podepsán pseudonymem Petr SVOBODA. Domnívám se, že článek měl dvoudílný název, z něhož si pamatuji jen část, která zněla přibližně "Krise kultury" nebo "Krise české kultury". Článek

jsem nevezl s nějakým předem stanoveným konkrétním určením a nevěděl jsem, bude-li, nebo nebude-li použit nebo uplatněn mimo okruh mých příbuzných, resp. známých mé sestřenice, s nimiž se stýká. Poněvadž jsem předpokládal, že sestřenice SEDLÁČKOVÁ okruh svých známých s článkem seznámí, měl jsem zájem na tom, aby tito lidé neznali totožnost pisatele, tj. mé jméno. Proto jsem článek opatřil pseudonymem Petr SVOBODA.

Asi za týden po mém příjezdu k sestřenicí, když předtím jsem jí první nebo druhý den pobytu článek předal, mi sestřenice odevzdala útržek papíru, který mám ve svém bytě, na němž bylo napsáno několik adres, asi pět. Z těchto adres si pamatuji pouze města v různých státech, v nichž adresáti žijí. Z adres si pamatuji pouze některá příjmení adresátů, a to PEISKERA z Mnichova, SCHNEIDEROVÁ ve Vídni a LOMA nebo LOUMA v Lyonu. Bližší části adres si nepamatuji a pokud jde o další adresy, vím jen tolik, že adresáti byli z Dublínu a nějakého malého městečka v USA. Adresy byly na útržku papíru psány strojem a kde je sestřenice získala, mi přesně neřekla. Měl jsem dojem, že sama tyto lidi nezná a jména jsou pro ni nová. Když mi sestřenice předávala tyto adresy, řekla mi, že kdybych v budoucnosti chtěl nebo pociťoval potřebu napsat a odeslat do zahraničí nějaký analogický článek nebo komentář o kulturních událostech v ČSSR, mohu těchto adres použít. Žádal jsem ji, aby mi sdělila, jakému časopisu, event. instituci by moje projevy byly z těchto adres doručeny a jakým způsobem a kde by byly uplatněny. Subjektivně jsem přesvědčen, že to věděla, nebo aspoň o tom měla jasné tušení, protože mi výslovně řekla, že v mém osobním zájmu není přesná znalost určení mých event. bu-

doucích článků nebo komentářů. Nedovedl jsem sám pro sebe zodpovědět otázku, zdali místem určení jsou buď některé západní noviny nebo časopisy, tj. zahraniční tisk v pravém slova smyslu, nebo nějaký emigrantský časopis nebo časopisy; obě alternativy mi tehdy připadaly stejně pravděpodobné. Když mě sestřenice žádala, abych své příspěvky na uvedené adresy zasílal, zpočátku jsem se zdráhal, avšak ke konci mého pobytu ve Švýcarsku jsem jí řekl, že si to rozmyslím, ale výslovně jsem to neodmítl. Domníval jsem se, že sestřenice je jen pasivním prostředníkem mezi místem určení článku a mnou. Na její adresu jsem články zasílat neměl.

Nepamatuji se, že bych v roce 1966 na některou z adres, které mi dala sestřenice, poslal nějaký článek mimo toho, který jsem tam dovezl. Pokud se v odůvodnění usnesení uvádí zveřejněné články v "Českém Slově" nadepsané "Jiskřičky svobody" z července 1966 a "Pootevřené závory" ze září 1966, domnívám se, že mohlo jít o části článku, který jsem sestřenicí osobně předal v květnu 1966. Konkrétně se k tomu mohu vyjádřit po předložení textu těchto článků. Citované tituly článků mi nic neříkají a sám jsem je nikdy nepoužil.

Od ledna 1967 do současné doby jsem na některé z uvedených adres zaslal zcela určitě tři, nejvýše čtyři články. První článek jsem odeslal na přelomu ledna a února 1967. Jednalo se o článek nadepsaný "O sněmování čs. historiků" nebo podobně. Obsahem byl referát o průběhu IV. sjezdu čs. historiků, který se konal koncem září 1966 v Brně a jehož jsem se osobně zúčastnil. Proč jsem článek odeslal s poměrně značným zpožděním, vysvětlím v další části protokolu. Jsem přesvědčen, že jsem nikdy nepoužil všech adres, které jsem od sestře-

nice dostal, ale zpravidla jsem zasílal články ve třech výtiscích na tři adresy, které jsem ze seznamu vybral náhodně.

Další článek jsem zaslal přibližně o měsíc později, tj. koncem února nebo začátkem března 1967. Opět šlo asi o tři výtisky zaslané na některé z těchto adres náhodně vybraných. V článku nadepsaném "Strach z myšlenky" jsem komentoval kulturní vývoj v ČSSR od poloviny roku 1966 do února 1967 a zejména také v druhé části nebo v závěru článku zasedání ústředního výboru KSČ z února 1967, které se zabývalo kulturními a ideologickými otázkami. Stejně jako předchozí, tak i tento článek byl podepsán pseudonymem Petr SVOBODA. U tohoto článku nejsem si však zcela jist, zda jsem k němu jako jeho doplněk a přímou součást neodeslal ještě asi po 1 až po 2 týdnech jeden, nebo dva listy textu. Text nebyl nijak nadepsán, pouze jsem v jeho úvodu uvedl, že jde o doplněk k článku předchozímu. Přesně si však nevzpomínám, o co šlo.

Poslední článek nadepsaný "Spisovatelé bojující" jsem poslal opět asi na tři adresy, které si jmenovitě nepamatuji, někdy kolem 15. nebo těsně po 15. srpnu 1967. Obsahem článku byl referát o průběhu IV. sjezdu Svazu čs. spisovatelů v červnu 1967 a komentář k tomuto sjezdu. Článek měl asi 4 až 5 stran. K článku jsem přiložil text tzv. Manifestu čs. spisovatelů k veřejnosti světa. Šlo přibližně o dvě strany strojem psaného textu, který končil číselným výčtem podpisů členů jednotlivých uměleckých svazů.

Manifest čs. spisovatelů k veřejnosti světa jsem stylizoval sám někdy kolem 15. srpna 1967. Byl to projev emocionálního vzrušení, kterým jsem se snažil ventilovat pocity, které mne ovládaly, formou, kterou jsem

tehdy považoval za všeobecný pocit značné části tvůrčích duševních pracovníků, tj. nejen spisovatelů. Tímto skutkem jsem nesledoval vědomě nebo záměrně přesný konkrétní cíl, jako spíše určité uvolnění z duševní krize, v níž jsem se pohyboval od konce minulého roku a která se právě v letních měsících 1967 vystupňovala. Tato krize byla podle mého subjektivního přesvědčení hlavním podvědomým motivem, který mě vedl k tomu, že jsem odesílání zmíněných článků nezačal brzo po návratu ze Švýcarska v roce 1966, ale až počátkem tohoto roku.

Podkladový materiál ke zpracování článku "Spisovatelé bojující" a k Manifestu čs. spisovatelů jsem získával koncentrováním jednotlivých dílčích údajů, které jsem se dozvídal při náhodných setkáních s lidmi, kteří nebyli spisovateli nebo účastníky sjezdu čs. spisovatelů, ale zřejmě měli tyto informace od nich. Jedním z nich byl můj kolega dr. Pavel SPUNAR, vědecký pracovník ČSAV, s nímž jsem se pravidelně setkával v Univerzitní knihovně, kde jsme oba v téže době pracovali. Dozvěděl jsem se od něho v heslech části projevů některých spisovatelů na sjezdu. Od něho jsem získával podstatnou část informací. Dále jsem pro zpracování článku a Manifestu použil přepisu referátu Ludvíka VACULÍKA, který jsem si přepsal z textu, který mi začátkem srpna 1967, přesně si dobu nepamatuji, půjčila Magdalena ŠIMKOVÁ, dcera mého bratrance JUDr. Jiřího KLÍMY, která v rodině otce žije, přestože je k pobytu hlášena u rodičů svého manžela. ŠIMKOVÁ mi referát VACULÍKA nabídla jako zajímavost. Neřekl jsem jí nic o tom, že referátu použiji pro zpracování článků, které jsem posílal do zahraničí. Pro upřesnění uvádím, že když jsem zjistil od ŠIMKOVÉ, že má přepis VACULÍKOVA referátu,

požádal jsem ji, aby mi ho zapůjčila. Od jiných osob jsem podstatnější informace, které by mi sloužily ke zpracování článků, nezískával.

Do textu Manifestu jsem použil některé citáty z Karla Čapka, zejména z jeho novinářských projevů, které vycházely před válkou v "Lidových novinách" a ze Šaldova zápisníku. Pokud jde o podpisy, jejichž výčtem jsem zakončil Manifest, žádné podpisy jsem soustředěny neměl a mimo mé manželky a matky jsem s nikým o tom, že jsem autorem článků zasílaných do zahraničí, nemluvil. Manželce i matce jsem o mém autorství Manifestu neřekl, pouze jsem jim sdělil, že jsem Manifest do zahraničí odeslal. Mám dojem, že jsem jim řekl nějaký výmysl, jak jsem Manifest získal. Při stanovení počtu podpisů vycházel jsem z toho, že například z celkového počtu 500 spisovatelů by podle mého odhadu asi 35 % Manifest podepsalo, nebo mohlo souhlasit s jeho obsahem a proto jsem uvedl jejich počet ve výši kolem 180. Stejně tak tomu bylo i u jiných, opravuji, u členů jiných uměleckých svazů.

Z dopisů, které jsem do zahraničí odeslal, ani z Manifestu jsem si nepořídil kopie. Výjimkou je první článek, který jsem osobně předal sestřenici ve Švýcarsku.

Ve svém bytě mám připraven další článek, který jsem chtěl poslat do zahraničí na některé z uvedených adres. Název článku si přesně nepamatuji, ale zřejmě zní jako "Duchovní drama" nebo podobně. Článek obsahuje asi 10 stran strojem psaného textu a je vyhotoven ve třech exemplářích. Článek je dokončen a pojednává o událostech v oblasti kultury od sjezdu čs. spisovatelů do současné doby. Měl jsem v úmyslu poslat jej

poštou.

O mém dopisování do zahraničí jsem s nikým nemluvil, ani s mými přáteli jako je dr. Jiří MAJER, ani s bratrancem JUDr. Jiřím KLÍMOU, s nimiž se nejčastěji stýkám.

Články jsem vyhotovoval na mém psacím stroji zn. Optima, který mi asi před 5 lety darovala moje matka. Po vyhotovení jsem provedl korekturu článků a opravil překlepy, provedl škrty slov, která jsem nahradil jinými a i jiné úpravy. Tyto úpravy jsem prováděl propisovací tužkou. Odesílání dopisů jsem prováděl osobně buď vhozením do poštovní schránky, nebo podáním u poštovních přepážek. O tom, že byly články v zahraničí zveřejněny, jsem se nedozvěděl. Předpokládal jsem však, že aspoň jejich část v zahraničním tisku zveřejněna bude.

Jsem si vědom toho, že články, resp. závěry, které jsem v nich učinil z faktických skutečností, které jsem získal, mohly poškodit zájmy republiky v zahraničí tak, jak je v usnesení vyšetřovatele uvedeno.

Výslech byl ukončen v 16,15 hodin s přerušením oběda.

Po přečtení protokolu prohlašuje obviněný, že obsah protokolu souhlasí s jeho výpovědí a nežádá doplnění ani změn protokolu.

Vyšetřovatel StB:

mjr. JUDr. Josef VAVŘÍK
v. r.

Zapisovatelka:

pprap. KRÁSOVÁ
v. r.

Obviněný:

PhDr. Ivan PFAFF
v. r.

strana protokolu o výsledku obviněného PhDr. Ivana PFAFFA

Z vazby byl předveden 21. října 1967 v 8.15 hodin obviněný PhDr. Ivan PFAFF, nar. 6. června 1925 v Praze, bylo pokračováno v jeho výsledku.

Otázka: Vypovězte, od kterých osob jste získával informace, které byly obsahem vámi zpracovaných článků, zaslaných do zahraničí či k odeslání připravených.

Odpověď: První článek, který jsem v květnu 1966 osobně vezl do Švýcarska, byl spíše širší úvahou nebo komentářem a pokud v něm byly uvedeny nějaké konkrétní informace, šlo o fakta buď obecně přístupná, nebo získaná náhodnými ojedinělými informacemi. Článek o sjezdu historiků byl založen výhradně na mé osobní zkušenosti a poznání, protože jsem se jej osobně zúčastnil. Článek "Strach z myšlenky", který byl odeslán v únoru 1967, stejně jako článek předcházející, byl opět koncipován spíše jako komentář a konkrétní fakta v něm uvedená byla v několika případech získána z náhodného rozhovoru s redaktorem Kulturní tvorby Václavem KOTKEM. Poslední dva články, tj. poslední odeslaný článek "Spisovatelé bojující" a článek neodeslaný "Drama duchovního odboje", byly faktograficky založeny jednak na informacích, které byly v obecné cirkulaci, jednak na informacích, které mi poskytli Václav KOTEK, dr. Pavel SPUNAR a choť Ludvíka VACULÍKA. S Václavem KOTKEM jsem se seznámil v říjnu 1966 v důsledku jednání o svém článku, který jsem nesl k otištění do Kulturní tvorby a také dva rozhovory, které jsem s ním měl v březnu 1967 a na přelomu září a října 1967, byly uskutečněny jen proto, že jejich účelem bylo jednání o mých příspěvcích pro Kulturní tvorbu, takže informace, jichž jsem pak použil, mi byly sděleny náhodně. S dr. Pavlem

/pokračování 14. strany protokolu o výsledku obviněného PhDr. Ivana PFAFFA/

SPUNAREM se znám dlouhá leta jako s kolegou ze studií. Nikdy jsem se však s ním pravidelně nestýkal. Teprve od konce května 1967 jsem se s ním vídával častěji v Universitní knihovně, kde jsme oba prováděli studijní výzkum. V jeho pracovně v Opletalově ulici jsem byl dvakrát. Poprvé v prvních dnech října 1967, podruhé asi kolem 12. října 1967. Při první z těchto návštěv jsem se u něho setkal s paní VACULÍKOVOU, která k němu náhodou přišla.

Četl a souhlasí dr. PFAFF, v.r.